

Bilim dünyasına adını yazdıran Türk rektör

Bilkent Üniversitesi'nin yeni Rektörü Prof. Dr. Abdullah Atalar'ın adı, öğrenim hayatı boyunca birinciliklerle anılırken, yaptığı icat ve keşifler de bilim dünyasında saygın bir yer edinmesini sağladı

1 Mart 2010 tarihinde Ali Doğramacı'nın Bilkent Üniversitesi'ndeki görevini bırakması ile üniversite tarafından yeni rektör adayı olarak gösterilen ve YÖK tarafından bu teklifin 4 Martta kabul edilmesiyle rektörlük görevine başlayan Prof. Dr. Abdullah Atalar, meslek yaşamıyla ilgili sorularını yanıtladı. 1954 yılında Gaziantep'te dünyaya gelen ve babası inşaat mühendisi, annesi ev hanımı olan Atalar, üç çocuklu ailenin en büyük erkek çocuğu. Henüz 6 yaşındayken babasının, çocuklarının daha iyi eğitim alması için göç etme kararına başkente gelen Atalar'ın kardeşleri de onun gibi mühendis. Atalar ailesinin tüm fertlerinin öyküsü birer başarı hikayesi. Bir kardeşi, ASELSAN'ın üst düzey yöneticilerinden, diğeri ise MRI teknolojileri konusunda dünyanın sayılı bilimadamlarından...

OKUMAYI 5'TE ÖĞRENDİ

Annesinin katkısıyla beş yaşındayken okuma yazma öğrenen ve ilkokula ikinci sınıftan başlayan Atalar, küçük yaşlardan itibaren özelliklerle iktidara merakıyla tüm ailenin dikkatlerini üzerine topladı. Atalar, o yılları şöyle anlatıyor: "O yıllarda bir gencin yapabileceği çok bir seçenek yoktu. Her şey çok kısıtlıydı. TV, bilgisayar yoktu; kitap sayısı bile çok kısıtlıydı. Bir kitabı bitirip yeniden okurduk. Oylesine yoğun bilgi hasreti içindeydik. En ufak konular bile ilginizi çekerdik. Orta okulda kimya en yoğun ilgi alanımdı. Evin içinde bazı maddeleri karıştırıp fırında ısıttıktan sonra evin her yanını kokuttuğumu hatırlıyorum. İşte... Onlarla kimya deneyleri yapıyordum. Ortaokul yıllarımda ise sülfirik asit ve kurşunu alarak akı yaptığımı hatırlıyorum. Oyuncaklarımız olmadığından oyuncaklarımızı da kendim yapıyordum. Kartondan bir inşaat makinesi ekskavator yaptığımı hatırlıyorum. Lisede de elektroniğe merak saldım, kısa dalga radyo vericileri ve alıcıları yapıyordum." Bugünkü başarılarında ortaokul ve lise yıllarındaki fen bilgisi öğretmenlerinin yönlendirmesinin büyük katkılarının olduğunu anlatan Atalar, kimyada bilinen tüm elementlerin özelliklerini tek tek ansiklopediden bularak hazırladığı proje ödevindeki pek çok formülün hala

Türkiye'nin ilk kişisel bilgisayarını yaptı

1980'de Türkiye'de ilk kez kişisel bilgisayarı yaptığını belirten Atalar, şöyle devam etti: "1976 yılında ABD'de Intel'den aldığım 1 kilobaytlık hafıza ile mikroislemcileri kullanarak kişisel bilgisayarımı kendim yaptım. Daha sonra Türkiye'ye geldiğimde 56KB hafızalı CPM işletim sistemi ile çalışan bilgisayarımı yaptım. ASELSAN'ın ilk mikrobilgisayar profesini de bu bilgisayarda yaptım. ODTÜ'deki ilk mikroislemci dersini de 1980'de vermeye başladım."

olarak tamamladığını ve ÖSS'yi Türkiye beşincisi olarak kazandığını anlatarak, aynı yıl yapılan ODTÜ Giriş Sınavı'nda da birinci olduğunu kaydetti. ODTÜ Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü'nü tercih ederek, üniversite öğrenimine başladığını aktaran Atalar, "Pek çok alan dersine lise yıllarımdan hakimlerdim. Bunun avantajıyla, diğer bölümlerden dersler aldım" dedi.

KATALOGUNU BEĞENDİM, STANFORD'A GİTTİM

ODTÜ Mühendislik Fakültesi'nin kurucusu Prof. Dr. Mustafa Parlar'tan dersler aldığı yıllarda, hocasının onu sınavlara almadığını anlatan Atalar, bunun nedenini de "Ortalamayı yükseltmem ve arkadaşlarımla nefretini üzerime çekme ihtimaline karşı sınavlara beni almazdı" sözleriyle açıkladı.

1974'te ODTÜ Mühendislik Fakültesi'ni birincilikle bitiren Atalar'ın lisans üstü üniversite seçimiyle ilgili seçim süreci de ilginç ayrıntılarıyla dolu. Atalar, ABD'deki Stanford Üniversitesi'ni seçimiyle ilgili anısını şöyle anlattı: "Yüksek lisans ve doktora eğitimi almak üzere ABD'ye gitmek üzere elektrik mühendisliği alanındaki üniversitelerin sıralamalarına baktım. Başvuru ücreti üniversite başına 20 dolar olduğundan yalnız Stanford, MIT ve CalTech üniversitelerini belirlemiştim. Bu miktar, o yıllarda çok paraydı. Üç üniversiteden de burslu olarak teklif aldım. Seçim yapmak için ODTÜ'nün kütüphanesine gittim ve üniversitelerin kataloglarını inceledim. Stanford Üniversitesi'nin katalogunu çok beğendim. Ve orayı seçtim. Hata da yapmadığımı düşünüyorum."

Alman firmaya mikroskop

Almanya'daki mikroskop teknolojisiyle adını duyuran bir firma için doktora tez konusu olan "akustik mikroskop" geliştiren Atalar, şöyle konuştu: "Almanya'da yaptığım akustik mikroskop, yüksek frekanslı seslerle görüntü alabilen bir sisteme dayanıyordu ve benim doktora tezimdi. Alman firması Leica bunu hayata geçirmek istedi. Ben de bir yılın sonunda

orada ilk prototipi yaptım. Firma üretime geçti, patentler alındı. Daha sonra bu prototip, Münih'teki Alman Bilim Müzesi'ne kondu. Bu proje ile 1984'te Almanya'da inovasyon ödülü almıştık. Bu icadım hala üretimde. Japonya'da, Tayland'da fabrikalarda kullanıldığını biliyorum. Patentin süresi bitince bu icat, bilim dünyasına mal oldu."

zihninde olduğunu aktardı. Hayatı boyunca hep çok çalıştığına ve büyük küçük demeden kuralara hep uydığına dikkati çeken Atalar, bu özelliğini ise "Hep düzgün bir öğrenci oldum. Ortaokul sonuna kadar annem 'Saat 9'da yatın' dediğinde, kardeşlerimle o saatte yatardım. Hiçbir zaman 9'u geçire geçire yatmadım. Ondan sonra da yatılı liseye geldiğimde, kural gereği 10'a 10 kala yatmamız gerekti ve hep o saatte yatardım" sözleriyle anlattı. Okula üst sınıftan başlamasıyla ilgili "Aslında benim için çok iyi bir şey olmadı" diyen Atalar, sınıfın en küçüğü olmasının yaşadığı sıkıntıları ise şöyle dile getirdi: "Hep sınıfın en küçüğü olduğumdan, okulun hiç bir spor takımına beni almazlardı."

BİLİM ADAMI OLACAĞIM BELLİYDİ

O yıllarda boyum da arkadaşlarımdan kısaydı. Bunun dezavantajlarını çok yaşadım. Beni maçlarda sadece yedek

kaleci yaparlardı. Ama hiçbir zaman da oynatmazlardı."

TUBITAK'ın bilim adamı yetiştirmek üzere verdiği burslardan lise yıllarımdan itibaren yararlandığımı, o yıllarda bilim adamı olmaya karar verdiğini aktaran Atalar, o yılları şöyle anlattı: "1960'lı yıllarda Ankara Fen Lisesi'ne girdim. Lise, Türkiye ile Colorado Üniversitesi'nin ortak bir projesiyle kurulmuştu. Bu nedenle Türkiye'de o yıllarda hiç bir okulda olmayan mükemmel bir fen laboratuvarına sahipti. Bizler de 1968'de DNA keşfedileli henüz bir kaç yıl olmuşken, DNA'nın ve RNA'nın yapıyla ilgili dersler alıyorduk. Ayrıca daha lisedeyken üniversite düzeyinde elektrik ve elektronik dersleri de almaya başlamıştık. Bu dersler beni bilime daha da yaklaştırdı. Üniversiteye başladığımda, bilim adamı olmaya karar vermiştim. Zaten mühendislikle ilgili pek çok konuda da bilgi sahibiydim." Atalar, Ankara Fen Lisesi'ni 1970'te mezuniyet birincisi

Hocabey, beni sınavdan geçirdi

Almanya'dan Türkiye'ye döndükten sonra Bilkent Üniversitesi'nin kuruluş hazırlıklarının başladığını ve Prof. Dr. İhsan Doğramacı'nın onu üniversiteye davet ettiğini belirten Atalar, Doğramacı'yla yaşadığı anısını da şöyle aktardı: "Hocabey, elektrik ve elektronik bölümünün kurucu baş-

kani olmamı istedi. Elinde CV'mi tutuyordu. Bana elektrik ile ilgili bir şey sormadı ama Almanca ile ilgili sıkı bir sınavdan geçirdi. Ardından da fakülteyi kurmak için çalışmalarla başladık. Hoca Bey, kuracağı üniversite ile ilgili yapacaklarını anlattığında, Türkiye'nin o günkü şartlarında

pek yapılabilecek gibi gözükmedi bana. Aslında Hoca Bey bugünkü Bilkent'i anlatıyordu. Ben de onun anlattıklarının doğruluğuna inandığım için, 'benim de bir katkı olur' diye onun projesine katıldım. Bugün bakıyorum ki Hoca o gün söylediklerini fazlasıyla yaptı."